

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYÁRMEGYEI KÖZÉCSI ÉS KÖRJEZTŐK EGYLETE ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANTITÓ-EGYLET HÍVATÁOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DÍJAI: Egyszer évre 4 ft, Félévre 2 ft. Negyed-
évre 1 ft. Félkezes, tanuló- és közép előfizetés egysz. évre
3 ft, a tanulóegylet tagjainak, közösi és körjeztié 2 ft
30 kr. Egy évre 50 kr. Helyi előfizetés 20 kr.
Majlisban lehetünk egyszerre vasárnapi.

Felelős szerkesztő és kiadó: **BETECH PÁL.**

Hivatalos hirdetések 100 egyenként 2 kr, azonnali 1 kr
Közvetlen hirdetés 75 centenként 2 kr, többhóna hirdetés 2 forint
költségetek. — Helyi hirdetés 100 kr. — Nyitászor 20 kr.
Hirdetés az nyitászor díja előre fizetés.
Hirdetéseket a lap vezetéséig minden hirdetőnek átadni.

SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓHVATALA: BETECH PÁL közgyűjtemény és körjeztié (Kossuth-utca), hova minden a lapot érkező köllemény, előfizetés és hirdetés küldendő.

Az „Ipartestület” megalakítása városunkban.

(—) Sok évtől óta vajdák a kérdés városunk iparosai között. Panaszoktól, fúhöz-fúhoz kapkodtak, de általában minden eredmény nélkül. Pedig az ut is meg volt mutatva, melyen nemcsak igazdolhatók, hanem — nyomásztól hátró — elkéredesztől hajból, nyomasztól — igaz saját erejükön, törvényszerű önkormányzat útján, melyet igazi lakandatlan buzgalommal, az igazság és lelkiismeretesség valódi érzetével bíró, józan gondolkodású emberek vas-akarattal és kézzel kellett volna a kell feket tartásnak — még diadalt, az általános és törekvő iparoságunk új, előlük eddig ismeretlen jövőt is biztosítani.

Nem sikerült. Hogy mi okból ne kutasunk. Annyi azonban bizonyos, hogy az „Ipartestület”-et városunkban ma napig megalakítani nem lehetett.

És rövidke ezekben nem lehet bővebben fejtegetni az ügyet s kézzel foghatólag megmagyarázni az „Ipartestület”-nek a végleteké nyuló hasznát. Csupán néhány előleges tájékoztató sőt mondunk a hiteleneknek, kik járók észszel megáldva, — sajnos — talán még önnagynak nem hisznek.

Azt akarjuk megmondani a nyilvánosság színe előtt, hogy a most fennálló különböző „Ipartestületek” vagyonát az alkotandó „Ipartestület” nem hantja, az el nem veszté.

Az évi tagsági díjak s irtalm magasabbak nem lesznek, mert az Iparos önképző és segélyező egyesület helyiségét iróddal s iletések és gyűlések felhasználhadjik.

Az „Ipartestület” kebelében később önelgelyező pénztár, vállalkozó és a kész munkákat előadó szövetkezetek is alakíthatók s ha valamely iparos heti, vagy országos rossz visszaralkalmából szükségbe kerül, aggodalom nélkül

térhet újabb munkához, mert az előadó szövetkezet mindenkor átveszi és készpénzzel fizeti árúját s megmeneti őt a zavarból, családját pedig az esetleges éhségtől.

Az ipart jogtalanul gyakorló és valódi hivatatos iparos nevet bíróló kontrokat iparigazolvány váltására s így a kereseti adó fizetésére és a közterhek hordozására csakis az „Ipartestület” tudja részorítani, mert a „Mindnyájan egyért és egy mindnyájkért” elvből kiindulva, a testület tagjai nemcsak a megfélemtésért, de az iparos nevének a valódi értelemben vett becsülésére s a becsület kiérdemlésére kell első sorban törekedjenek.

Büszkeséggel, de egyuttal a legszigorubbán parancsoló önértelkel öntudatos vármegyei főtisztánknál Haller János grófnak a velle egyetemen az intelligens elemek ma nemes példája, melyet a most bezárái kósoráló tanfolyam mutatnak. Fel kell fogjuk a munkásokéi felolésnék jelentőségét s meg kell mutassuk, hogy mi sem viseljük azt méltánytalanul, hivatás nélkül.

Fel tehát iparos polgártársak! Vettekük le az anyni évtől a megfontolatlan nemörömdömséggel, hátramarodtsággal viselt, anyni gondok lapjott károsatos eszméket s egy szövegel, egy gondolatlat aláírassuk meg más életrelvő városok, sőt községek példájára az „Ipartestület”-et, mely majd a versenyképesség felé vezetve, új világot gyujt előlünk!

Nincs veszteteni való idők! É hét folyamán a már szervezett biottság aláírasi levelekkel felkeres benneteket. Irtja alá mindenki, mert azal fényes bizonyították alja iparigycink iránti érdeklődésének s hogy nem vesztette el bizalmát saját erejében.

Fel tehát — aláírásra!

Ridegek, önhittetek, kösívítettek emiatt tartat-
tak, hirdették őt sokan. Tulajdonom, szent igaz, hogy olyanok, akik hivatalt, labért egyformán irygel-
tek tőle.

Nem változott azért holig, felő hogy irnt csakoly közönség, amiképpem meg csakolyabb dolgokban sem tagadt lefelet sem . . .

És egy nem letnekelnek is létező-nyomon az „Öli profanum völgye”-szal, az a hívtés frásis: „Nou egy vönosse plébis suffragia venor” graktan „alibant” rendesen hallgatag, szakszáva, csak kellő pillanatsáva szótasok ajkáról.

A már akkor is meglehetősen tarka-larka pártban igazabb, ösánstébb hiva mint ő, nem sok volt a generalisnak. Egyéni nézetét, meggyőződését azonban meg a legkritikusabb perozekben sem áldotta föl semmi néven veszendő személyes vönözéséből vagy politikai függéséből s hódoltsából . . .

Apró megállapítottak pár exemple már illetékes helyen két réprakt alapszámjait és élt jelenlegi több pontját, mikor csak Baross rosfájába kerültek.

S a szó szoror értelemben két ún. kéz valdtem azszal, hogy a generalis és választási atteregőnkán fölfogás ezirta is, eszközökre is Makó és Jászszálem távolagsával ágaztak el egymástól.

Barossnak borszodott a háta minduntalan vásári ozintól, lármától, reklámtól.

Nagy úsásonban leteszedőtt, hogy az egyik réprakt, mely a szobalomban Kossuth újabb és legújabb hivateltól ölvátsagot fejtire ezaló, korlátozó díszeteket, ily ezimes viseljen: „Mit ösön Kossuth a magyar nép-

TANÜGY.

Reformeszkek elemi és ismétli iskoláink fejlesztéséhez.

(Különb tekintettel Udvarhelyvármegye lakóinak népelel viszó-
járól.)

Irtja: Krisz Sándor, a kösésli alj. igazgató.

Nincs azonban a tevesény, szorgalmas, munkabíró székely népnek alkalmas munkater, melyben érvényesíteni írának lelki-teljes égyességét, gonoltsáit. Mintha talán végtelen-szerűleg meg volna tagadva a néptör, hogy tevékenység, becsületos munkája az életnek pizsike boldogságát is örökösben. Székely Udvarhely vármegyéje — nagyon szorgalmas, csak tanátsi népd sokúrtor kereseti fészereivel, teljes életsziszonyok közt. Gondoljuk meg a népusz költőire vándorlásán, eszadokok fogunk talán a szocializmus terjedésén. Gondoljuk, hogy: „Érő, pizsós fértu a s égyesség!”

És ez igen szegényes, teljes életsziszonyokon változtatható javulhat a népiséke, a népisékelink nevelő oktatás. Hogyzan feljebb a fontos kérdésre? Pizsék hátrahoztatás, jó iskolák állítom, hogy igen!

Igen, ha népisékelink megfelfutás valóságát a gyakorlati, a népi élet követelményeinek, ha vármegyei lakóinak álszámjára, foglalkozás és kereset ágaira való gondos tekintettel előlészítik, egyrészt bába nevelik a növendéket, a nép gyermekeit. De fordítsak csak egyet a kérdéseink: neveltek, nevelhetik-e tevékeny-jelenség oktatásnak a nép gyermekeit gyakorlati életre? Az így felott kérdésre is már hátrahoztatott kell felelnünk. Felelek úgy, ösánsté szóval kiemelő, hogy: nem!

Imétem, nem nevelik má szerveszűtt, felszerelések, berendezések s különösen a hivatalos tanterv előirta nevelés-otakási irányzatának lehetetlen tartom, hogy népisékelink a népgyermekét a gyakorlati életre neveljük.

S ha mégis, talán a követelmények igen kis mértékben megfelelnek, népisékelink nevelnek az életre — az eredmény minden kedvezőtlen körülményeivel ösánstéve, nem egybútkos, csakis a pedagógiai gondos felrakásnak iránti újápnálott ósado beaközöltségek lehet talánok.

As ériettel utalításom, amint ösánsté általánban haszná népisékelink nevelés-otakási irányzatában,

nek? De kézelő-lábbal tiltakozott, hogy a mérközés a mérésélt ellenelkölök hamis nyomonindulnoj, mozogjon így malapörös cimben. Abban, hogy — „A nyugurak háta.”

Pellán, tudni arról sem akart, hogy a két réprakt szászor példában hozsák fogatomban. Utatg elignek vól (sz. tiszessz, azaz a gyakorlati alternatívát! „Ha jól ösánsté, négy-ott példány megírja az egész falut. Egyrészt kezdőlő kapdójok el a szomszódól. Ellenkezébe azonban hátrahoztatott hirtel minden kísérlet. Kezversző-temenésből ág majd humárú és porra a szászor példányból 90000.”

Meg később bukésok rejtett a két vezérőrtún hómökegessen elutasított fölfogásában az ellenelkölök pártok és vezérelk felel.

A generalisnak legutolsó gondja is nagyobb volt annál, hogy egészen szótörözölje és kirtsa a 45-as pártot . . .

Annál césőbb ezálta vala szembőben a mérésélt ellenelkölök. Ápponyival. Különösen asztán, hogy az alsó létező zirt szomszód, rompuszén asztán a generalis engedelmességét alomlathaték, sz. szor ésszékül igyrtvártá Ápponyi előlököt ált. Tere. Kálóttá a más néppárt körvonalát láta, sejtette s tervezésőre ágval országos sorozakozban. Mekkort előlöt! S hogy mi a kulönbég Ápponyi állófogalok körülkelésének s Zichy Nándor fanatikus háluzógatos köztel, szökésőtelés ma már bővebben fejegetik.

Baross állófogalok nemcsak különbözöl, de az egész hátrahoztatás ösánstéte s fennbőttöl.

A mérésélt ellenelkölök egyes matadorjait ő sem

TÁRCSA.

Pálfordulósor.

(1898. január 26.)

- A bis a l. Pálfordulás . . .
- No, az Isten megbecsülása . . .
- Ma volna lét — nevem napja . . . ?
- Hogy a guta agyoncsapja . . .
- Uccsu! — Paganonum, nosza,
- Ugori, tánczól . . . bír te! . . . hoppsz!
- Tegyünk ugy, mint ösön ösánsté,
- Áki fityul a keresek hány . . .
- Úres zsebed, Ires lassal!
- Mulass én a farsalagjal!
- Nem háborog veszt, barát . . .
- Szorítás az — úres szurtart! . .
- Dieső, költői állapott . . .
- Soha — több ilyen névszópot . . .
- No — a tömb minden jóbra fordul . .
- Ha Pál úri — majd — fölfordul . .

Bíró Pál.

Baross és Andrássy.

(A „Székely-Udvarhely” eredeti társalgás.) (26. fejt.)

Baross Gábor tisztán volt a saját egyéniségével irórléire. Szemérintéses pillanatok nem igen vegyültek tüneményes közpályáink nyilvános mozzanataiba.

